

Provinciale Staten van de Provincie ZeelandT.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG**Onderwerp**
Voortgangsmeting
Schone Lucht Akkoord**Zaaknummer**
129692**Verzonden**

Middelburg, 31 maart 2021

Geachte voorzitter,

De staatssecretaris van I&W heeft de Tweede Kamer op 14 maart geïnformeerd over de voortgang van het Schone Lucht Akkoord¹. Dit betreft de eerste voortgangsmeting met de monitoringsrapportage over het doelbereik van Schone Lucht Akkoord², en de voortgangsrapportage van de uitvoering van maatregelen³. In deze brief vatten wij voor u de resultaten samen. Tevens geven wij u een update over de acties en maatregelen uit het decentrale uitvoeringsplan van de Provincie Zeeland.

Hiermee verwachten wij toezegging nr.62 aan de commissie Ruimte te hebben afgedaan. Wij informeren u namelijk ook over de inzet vanuit de Provincie Zeeland in kader van het Schone Lucht Akkoord in relatie tot het burgernetwerk 'Samen meten'.

Doel van het Schone Lucht Akkoord

Voor een schone en gezonde leefomgeving is luchtkwaliteit van groot belang. Luchtverontreiniging is één van de belangrijkste risicofactoren voor de gezondheid. Jaarlijks overlijden gemiddeld 11.000 mensen als gevolg van luchtvervuiling. Met het Schone Lucht Akkoord willen Rijk, provincies, en gemeenten daar verandering in brengen met als doel gezondheidswinst voor iedereen.

De afgelopen twee jaar is met veel inzet gewerkt aan de implementatie van de afspraken uit het Akkoord, en met effect: de lucht wordt schoner en gezonder en steeds meer gemeenten en provincies doen mee. Die samenwerking is belangrijk want luchtverontreiniging houdt zich niet aan grenzen van gemeenten of provincies. Het aantal deelnemers is gegroeid van 46 deelnemers in 2020 naar 100 deelnemers aan het einde van 2021, waaronder alle provincies.

De eerste voortgangsmeting

Elke twee jaar voert het RIVM, in opdracht van het ministerie van I&W, een voortgangsmeting uit om te kijken of het Schone Lucht Akkoord op koers ligt om de doelen te halen.

¹ Ministerie van I&W (2022): De voortgangsmeting van het Schone Lucht Akkoord. Kamerbrief van 14 maart 2022 met kenmerk IENWB/BSK-2022/19001.

² Ruysenaars et al, (2021): Monitoringsrapportage Doelbereik Schone Lucht Akkoord. Eerste voortgangsmeting. RIVM rapport 2021-0114, Bilthoven.

³ Rijkswaterstaat (2022): Eerste Monitoringsrapportage Schone Lucht Akkoord. Voortgang van uitvoering van de maatregelen en pilots januari 2020 tot maart 2021. Den Haag.

RIVM heeft op 14 maart de eerste doorrekening van het Schone Lucht Akkoord gepubliceerd. Daaruit blijkt dat het Schone Lucht Akkoord op koers ligt om het doel van 50% gezondheidswinst door schonere lucht te behalen. Ook worden de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) uit 2005 vrijwel overal gehaald.

Maar daarmee zijn we niet klaar. Om de doelen te realiseren is het nodig dat de deelnemende overheden zich onverminderd blijven inzetten om alle afgesproken maatregelen uit het Akkoord uit te voeren en om ervoor te zorgen dat bestaand beleid effectief wordt uitgevoerd.

Ook Provincie Zeeland zet in op de uitvoering van maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord. Met acties en maatregelen zoals opgenomen in het decentrale uitvoeringsplan (DUP) van Provincie Zeeland werken we aan schonere lucht in onze directe omgeving. Daarbij zoeken we onder meer naar kansen in aanpalende terreinen zoals verkeer, duurzame havens, inzet mobiele werktuigen en vergunningverlening om verbetering van de luchtkwaliteit te kunnen waarborgen.

Schone Lucht Akkoord en de WHO-advieswaarden.

Het Schone Lucht Akkoord is afgesloten op basis van de 'oude' advieswaarden (uit 2005) van de Wereldgezondheidsorganisatie. In september 2021 zijn nieuwe, strengere WHO-advieswaarden vastgesteld.

Uit de voortgangsmeting blijkt dat de oude waarden in 2030 op enkele gebieden na overal worden gehaald. Dan gaat het met name om de industriegebieden in IJmond en Rijnmond, de directe omgeving van Schiphol, gebieden in het deel van Nederland met veel intensieve veehouderij, en enkele drukke wegen in de Randstad.

Het behalen van de recent aangepaste WHO-waarden is een nieuwe en grote uitdaging. Vooral de advieswaarde voor fijnstof (PM_{2,5}) omdat de prognose is dat deze nauwelijks in Nederland gehaald zal worden. Onderzoek van het RIVM zal uitmaken wat de haalbaarheid is van de nieuwe waarden in 2030. Dit onderzoek verwachten we voor de zomer. De resultaten van dit onderzoek zijn mede bepalend voor het besluit om de nieuwe WHO-advieswaarden op te nemen in het Schone Lucht Akkoord.

Om de nieuwe WHO-advieswaarden te halen is gezien grensoverschrijdende effecten ook ambitieus internationaal luchtbeleid nodig. De Europese Unie is een proces gestart dat moet leiden tot herziening van de (wettelijke) EU-grenswaarden in 2023. Het streven is om meer in overeenstemming met de WHO-advieswaarden te geraken. De Europese Commissie komt eind 2022 met een voorstel.

Niettemin blijven de deelnemers aan het Schone Lucht Akkoord zich inzetten op gezonde lucht voor iedereen. Dus ook in gebieden waar concentraties onder de oude advieswaarden liggen. Tenslotte is naast het toewerken naar WHO-advieswaarden, gezondheidswinst door een permanente verbetering van de luchtkwaliteiten hoofddoel van het Akkoord.

Voortgang uitvoering van maatregelen en acties.

Naast de tweejaarlijkse voortgangsmeting van het Schone Lucht Akkoord door het RIVM wordt vanuit het ministerie van I&W jaarlijks gerapporteerd over de uitvoering van de maatregelen (zie bijlage). Deze rapportage richt zich op de voortgang van de inzet van de deelnemers op de uitvoering van de vaste maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord en voor hun eigen aanvullende maatregelen.

De resultaten geven enerzijds een positief beeld: de deelnemers zijn aan de slag en een deel van de maatregelen zijn al in uitvoering. Anderzijds laten de resultaten zien dat er nog een grote opgave resteert om de maatregelen uit te voeren.

Het is belangrijk om te vermelden dat het aantal maatregelen niet direct is te vertalen naar het effect op de luchtkwaliteit en gezondheid. Dat komt omdat de effectiviteit van verschillende maatregelen sterk uiteen kan lopen.

Uitvoeringsplan Provincie Zeeland en SPUK uitkeringen.

Het in maart 2021 vastgestelde decentrale uitvoeringsplan van Provincie Zeeland is meegenomen in bovengenoemde voortgangsmeting. In dit eerder met u gedeelde plan zijn de acties en maatregelen benoemd waarmee Provincie Zeeland wil bijdragen om de doelen van het Schone Lucht akkoord te realiseren.

Wij vinden een integrale aanpak van het SLA belangrijk alsook het benutten van koppelkansen met bestaande opgaven. Daar sturen wij op. Denk dan bijvoorbeeld aan mobiliteit, klimaat en energie, stikstof.

In eerste instantie is vooral inzet gepleegd op vier thema's binnen de Schone Lucht Akkoord: Duurzame havens, Industrie, Participatie en Mobiele werktuigen. Voor acties binnen deze thema's heeft Provincie Zeeland via Specifieke Uitkeringen (SPUK) 50% cofinanciering van het Rijk ontvangen (ca. € 90.000,-).

De voorgenomen acties en voortgang op deze vier thema's lichten wij hieronder kort toe:

- thema Duurzame havens
Onder dit thema wordt door Provincie Zeeland ingezet op het faciliteren van walstroomvoorzieningen voor de binnenvaart. In dit project wordt samengewerkt met North Sea Port en Rijkswaterstaat. Op dit moment wordt onderzocht welke locaties het meest geschikt zijn om walstroom aan te bieden, rekening houdend met de nabijheid van substantiële bebouwing en Natura 2000 gebieden. Naast enkele bestaande locaties is de wens om dit aantal verder uit te breiden. Daarnaast wordt er ook gekeken naar potentiële locaties voor de zeevaart.
- thema Industrie
In EU-richtlijnen zijn technieken (BBT) vastgelegd die emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een bedrijf moeten minimaliseren. Hierbij geldt een boven- en ondergrens voor de hoeveelheid verontreinigende stoffen die wordt uitgestoten. Alle SLA deelnemers streven er naar om bij nieuwe en actualisatie van vergunningen als uitgangspunt onderkant van de range toe te passen. Om een beeld te verkrijgen over de huidige vergunde situaties is afgelopen jaar door de omgevingsdiensten geïnventariseerd hoe de emissie eisen in luchtvoorschriften zich verhouden tot de van toepassing zijnde BBT range.
- thema Participatie
Het scholenproject fijnstof is onderdeel van het thema participatie binnen het Schone Lucht Akkoord. Leerlingen leren over fijnstof en de invloed op de gezondheid en gaan op pad met de Snuffelfietsensor om zelf fijnstof te meten. Met inzet van de Snuffelfiets meetsensoren wil Provincie Zeeland burgers betrekken en de bewustwording vergroten ten aanzien van luchtkwaliteit. Na een succesvolle pilot afgelopen jaar zijn voldoende aanmeldingen ontvangen van inwoners van Zeeland om het project op te schalen. Het wereldwijde chiptekort heeft helaas voor stagnatie gezorgd waardoor de aanvang van het project is uitgesteld naar medio mei dit jaar. Daarnaast realiseren we een aantal meetsensoren op vaste locaties. Voor de beschikbaarheid en duiding van de meetdata in relatie tot 'Samen meten' zijn wij met RIVM in overleg. (*Wij verwachten hiermee toezegging nr.62 te hebben afgedaan*).
- Thema Mobiele werktuigen
Vanuit duurzaam GWW, de Stikstofopgave en het Schone Lucht Akkoord wordt ingezet op het schoner aanbesteden van grond, weg- en waterbouwprojecten die door Provincie Zeeland in de markt worden gezet. Daarvoor is een adviesbureau gevraagd te adviseren over de mogelijkheden en kant en klare teksten op te leveren die toegepast kunnen worden in infrabestekken. Op dit moment wordt gewerkt om deze door te vertalen in de provinciale werkwijze.

Waar vindt u meer informatie

Voor een overzicht van alle maatregelen en de voortgang verwijzen wij naar het dashboard op de website van het Schone Lucht Akkoord (<https://www.schoneluchtakkoord.nl/monitoring-sla/>). Op dit dashboard is de voortgang van de uitvoering van maatregelen op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau én per thema te bekijken.

Wij hopen u op deze wijze voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

Drs. L.M.L.M. Prevaes, wnd. secretaris

Bijlagen:

1. Kamerbrief: De voortgangsmeting van het Schone Lucht Akkoord
2. Monitoringsrapportage Doelbereik Schone Lucht Akkoord - Eerste voortgangsmeting
3. Monitoringsrapportage uitvoering Schone Lucht Akkoord

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.